

kükben tollázkodtak, én fekete varjúként szálltam a „pad-ősz” felé. Már nem is csodálkoztam, amikor varjú-társak vette körül s hangos káromással várták velem együtt az ősz után — a telet.

„Itt a vége, fuss el véle” — mondaná a mesemondó, de én tudom, hogy ez most valaminek a kezdete, valami olyasminnek, ami egy kicsit, de lehet, hogy nagyon. mindenestre biztosan közelebb viszi a pedagógust a jövő apró nemzedékéhez.

Molnárné Rozsnyó Kinga

JÁTSZÓHÁZAS JÁTÉK EGY BUDAI ÓVODÁBAN

Néhány évvel ezelőtt, amikor nyilvánvalóvá vált ünnepeink kiüresedése, azon törtük a fejünket, hogyan lehetne újra élővé tenni népi hagyományainkat nagyvárosi óvodánkban. Ez idő tájt volt szerencsénk részt venni a Tér Színház társulatának hasonló indíttatásból megszervezett iskolásoknak szóló játszóházi foglalkozásain, s azok a személyes élményszerzésen túl, ötletet adtak a téma óvodai megvalósításához is. Külön szerencsénk, hogy a társulat két tagja óvodai csoportunkban (Zanotta Veronika, Monzák Péter) vállalta a játék levezetésében való részvételét.

A farsangi mulatságot általában hosszas készülődés előzte meg. Most is, de egy kicsit másfajta. Míg régebben a terem díszítésén, a jelmezek készítésén volt a fő hangsúly, most a farsangi időszak igazi tartalmának megéreztetése lett a célunk. A valójában kevés kinti örömet nyújtó rideg, szürke téli napokban a tavaszi megújulás élményeit idézték fel beszélgetéseink. A telet megjelenítő hatalmas maszkot már napokkal előbb bevittük az óvodába, hogy a legkisebbek se rémüljenek meg a játék napján. (Vesszőkosárra applikált medvefülű, hatalmas szájú szivacsfej + fekete lepel).

Gyönyörű, sugárzó sárga napot téptünk és ragasztotunk a gyerekekkel közösen a készülődés napjaiban. Együtt gyúrtuk, kevertük a farsangi süteményeket. Kerestük a zajkeltő tárgyakat, amelyeknek hangjával a hideget és a sötétséget fogjuk elűzni. Gyakran meséltük, dramatizáltuk az évkörnek ehhez az időszakához kapcsolódó Kismalac és a farkasok c. mesét. Székely Éva változatos maszkok egyszerű elkészítésére tanított bennünket. — Reméltük, a télikirályt menekülésre készítetik.

Farsang napjára meghívtuk a testvéreket, szülőket, barátokat. A NAP-ot fő helyre függesztettük, elővettük a zajkeltő „hangszereinket” s megkezdtük a télüzést. A legnagyobb zaj közepette megjelent a maszkos Télikirály (animátor) és figyelmeztette a zajongókat, hogy ne zavarják hangoskodással a nyugalalmát.

Újult reménnyel nézek a jövő felé, és most már azt is tudom, hogy ez a csodálatos nagy játék, a drámapedagógia, legalább annyira felnőtte szabott, mint amennyire gyermekcentrikus és ha segít a gyerekeknek, hát kétszer annyira segít a néha bizony elfáradt, időnként borulató, elkedvetlenedett óvónőknek, tanároknak egyaránt.

— No mi ugyan nem ijedünk meg holmi fenyegető-zéstől — mondta az animátor óvónéni és tovább folytatódott a játék. Vékony vászon lepedő... ének, tánc, nevetés...

Másodszor is berontott a Télikirály és most már fenyegetőzött.

— Ha nem hagyjátok abba a ricsajozást, akkor meg foglak benneteket büntetni. A vigasság a Télikirály távoztával természetesen tovább folytatódott. Nem sokáig, mert újra megjelent, és beváltotta fenyegetőzéseit, elvitte „megfordította” a napot ... feketeség lett a helyén. Az óvónéni-animátor kérte néhány gyerek segítségét és elindultak megkeresni a Télikirály birodalmát. Az ottmaradtakkal pedig a másik animátor rögtön „erdőt” játszott. A Tél birodalmát kereső kis csoportot az „Erdő Anyja” igazította útba a „Szél” birodalmába, samíg a keresők újabb utakat jártak, addig az erdő átváltozott a Szelek birodalmává, ahol mindenki fűjt, lihegett, susogott. Az odaigyekvő keresőknek útbaigazítást adott az Északi Szél, aki ismerte a Tél birodalmának helyét.

Nem volt nehéz megtalálni, néhány lépésre ott tanyázott a Télikirály. Süss fel nap, fényes nap... dal felhangzására elhaló hangon könyörgött. — Csak ezt ne ... majd csendesen motyogva (visszajövök én még), eltávozott.

A Napot már mi fordíthattuk meg és folytatódhatott a vidámság. Párválasztós táncsal zártuk játékunkat. Azon a farsangi napon a tarsolyunkban lévő összes vidám játékot elővettük, furulyáztunk, énekelünk a gyerekekkel gyerekeknek. Azt sem bántuk, hogy az aznapi ebédből kevesebb fogyott. Jóllaktak Dóra néni malacai is. Nem hiányzott senkinek: sem az indián, sem a cowboy, sem más cicoma jelmez. Annál többet nevtünk a grimaszda bemutatón, a nagyotmondók találkozóján, a nagyotdombok ügyességén!

Bodoglári Ilona

Sérült gyerekek szavalóversenye Csurgón

Aki még nem vett részt gyerekek részére szervezett szavalóversenyen, talán nem érti a címként használt versidézetet. Aki még nem látott testi, lelki vagy szellemileg sérült gyerekeket ünnepelni, verset mondani, még kevésbé érti ezt.

Szeretném ezeket az élményeket Önökkel megosztani, egyben inspirálni mindenkit, aki tehet valamit ezekért a sérült gyerekekért, tegye meg!

Immár második alkalommal rendezett a csurgói Kiegészítő Iskola (az Eötvös József Általános Iskola Speciális Tagozata) szavalóversenyt.

A tavalyi szűkebb körű rendezvény sikere után az idén már az iharosberényi, az öreglaki, a lengyeltóti, a laegerszegi, a kaposvári, a somogyvári, a barcsi és a marcali intézmények is elküldték tanulóikat.

Az Eötvös naphoz kapcsolódó szavalóversenyen alsó és felső tagozatos gyerekek külön kategóriában szerepeltek.

Versenyeztek?! — sokat gondolkodtam ezen a szón...
Ha eredeti, igazán nemes értelmében használjuk, akkor színvonalas verseny volt.

Felkészítő tanáraink, nevelőik megtalálták a gyermek-
i egyéniséghez illő költőt-írókat, felvonultatva a hazai és
külföldi gyermekversek legszélesebb skáláját (Petőfi, József
A., Zek Z., Csorba Gy., Kányádi S., Karinthy, Milne a teljesség
igénye nélkül). A gesztusokkal, arcjátékkal, néhol igazi
játékkal kísért versmondásban sikerült megtalálnia a
gyermeknek önmagát.

Sohasem fogom elfelejteni a csillogó fekete szemeket,
a mosolyra fakadó ajkakat, a boldog meghajlást és a sikert
jelentő igazi tapsot, amelyet társaiktól kaptak... Vagy azt
a mozgássérült kislányt aki ha nehezen is, de felment a
dobogóra, mert ott és akkor ő szerepelt, és mindenki csak
őrá figyelte!

Móka János győgyepedagógus, a rendezvény „atyja”
és Sándor Szilveszter (tagozatvezető) nyugodt szívvel búcsú-
szúhatott mind a 76 gyerektől és kísérőiktől. Valamennyien
igazi, egyenrangú gyerekek érezték magukat ezen a napon.

Ákli Istvánné

AZ EGYPERCES DRÁMA SZÜLETÉSE VÁCSZENTLÁSZLÓN

A drámajátékokkal foglalkozók örökös dilemmája: drá-
mát játszunk — csak úgy, magunknak, kedvtelésből, ne-
velő szándékkal, személyiséget fejlesztve — vagy színhá-
zat játszunk közönségnek, kis színészeket nevelve?

Természetesen én sem kerülhettem el ennek a kérdé-
nek a feltevését. Válaszként az alábbiakban a két dolog
ötvözéséről szólok. Mindnyájan tudjuk, hogy a dráma-
játék nevelési szempontból óriási lehetőségeket hordoz, de
úgy gondolom, hogy semmiképpen nem helyes a gyereke-
ket elzárni a szerepléstől sem, hiszen aki színjátszó szak-
körbe jelentkezik, abban él valamennyire a magamuto-
gató vágy — de melyik gyerekekben nem? Egy átlagos vidéki
általános iskolában tanítok felső tagozatosokat. Nehéz
helyzetben voltunk amikor kb. október végére kiderült:
egy fiú sem maradt a csoportban. Tervem az volt, hogy
egy igazi szép mesejátékot játszunk el a májusi gyermek-
napon, de mivel fiúszereplő nélkül mese nem létezik,
mást kellett kitalálnom. Először is visszagondoltam Da-
vid Davis tanár úr nyári bentlakásos iskolájának légköré-
be, tanulságaira, és máris kész volt az ötlet: IMPROVI-
ZÁCIÓS drámajátékot fogunk játszani. Kiindulásként
felvettem a gyerekeknek: mutassák be, hogy milyen a jó
gyerek — rossz gyerek, jó tanár — rossz tanár, jó apa —
rossz apa, jó anya — rossz anya.

Mivel én a drámajátékot elsősorban nevelési eszköz-
nek, ill. a gyerekek szempontjából „jó játék”-nak tekin-
tem, az volt a célom,

a/ hogy a gyerekek tükröt tartsanak maguk elé (szüleik
felidézésével),

b/ kijátsszák magukból mindazt, amit más játékok-
ban nemigen van lehetőségük.

Nagy gyönyörűségüket lelték azokban a szituációk-
ban, mikor önmagukat vagy vágyott önmagukat játsz-
hatták, mikor tanáraikról — burkoltan — elmondhatták
véleményüket, mikor a szülőszerepben konfliktusaikat
saját szájuk szerint alakíthatták. Így aztán nagyszerű
délutánjaink kerekedtek: már előre eltervezték, hogy mit
fognak játszani a következő alkalommal, és hogyan ká-
páztatják el a többieket és engem. Végül mindenki (14 fő)
végigpróbált minden szerepet, sőt volt aki kétszer is sze-
repelt egy-kétszerepkörben. Igazán nagyszerű alakítaso-
kat láthattunk, és a szégyenlősebb lányok is felszaba-
dultabbakká váltak. Az egyik legcsöndesebb lányról ki-
derült, hogy vérbeli tragika, a legnagyobbjúbbról pedig
az, hogy vannak nála érdekesebb egyéniségek is.

Így tehát megszületett leendő játékunk témája: a szü-
lő-gyerek kapcsolat. Mivel 14 féle variációt láttunk a jó
és rossz szülőre egyaránt, szinte magától adódott a tipi-
zálás, a gyerekek azonnal ráéreztek, hogy mindenki bizo-
nyos típusokat játszott el. Ezután feltettem a kérdést:
Milyen szituációban lehetséges az, hogy eljátsszátok a
szüleiteket? A válasz: Legyünk színjátszó csoport! Mi-
lyen egyéniségű emberekből áll ez a csoport? Amilyenek
mi vagyunk!

Ezek után újra karakteralkotás következett: a szín-
játszó gyerekek mind egy-egy gyerektípust kellett hogy
képviseljenek (visszahúzódo, nagyszájú, irigy, gondta-
lan, divatmajom, beképzelt stb.). Természetesen a nega-
tív tulajdonságokat ki kellett találni, mert ugye ilyenek
nem léteznek a csoportunkban, nehogy sértődés legyen
belőle. Ezután kiosztottuk a szerepköröket, és mint
ahogy szituációs játékok kezdetén megadtuk a kiinduló-
pontokat, most el kell játszani a részeges apát és az alá-
rendelt anyát, vagy a lányát agyondolgoztató anyát és a
mártír gyereket stb.

Összesen 7 jelenetet dolgoztunk ki a következőké-
pen: a páros eljátszotta az általa elképzelt módon a szitu-
ációt a többieknek, ezután mi elmondtuk a véleményün-
ket, hogy mi volt nagyon jó és mi hiányzott belőle.

Ezáltal egy-egy jelenet nagyon sok szempontból gaz-
dagodott és közösségi alkotássá vált. Közben mindvégig
nagyon jól szórakoztunk. Miután — csírájában — készen
volt a keretjáték, vagyis hogyszínjátszós gyerekek bemu-
tatják egymásnak szüleiket kis helyzetgyakorlatok segít-
ségével, és készen voltak a jelenetek is, eszembe jutott,
hogy ezek annyira groteszkek, mintha Örkény egyperces-
seiből léptek volna elő. Így lett a játék címe: Egyperces
dráma, mottója pedig a Hogylétemről című novella. Fel-
merült bennem egy kérdés, amint a gyerekek játékát fi-
gyeltem. Mivel annyira hasonlított a valódi gyerekekre a
szerepük, feltehetően a néző azt gondolhatja, hogy az el-
játszott szülő is megegyezik a valóságos szülővel. (Egy
falusi környezetben minden színjáték egy kicsit máské-
pen hat, főleg ha ilyen életszagú.) Ha a néző így gondolko-
dik, akkor hiába a típusalkotás, ő az egyedit fogja benne
látni és vagy megsértődik, vagy pletykálkodásra adunk
okot. Tehát elidegenítő effektusokra van szükség. Ez pe-
dig nagyon egyszerű. Minden egyéniség egy szín az em-
beriség palettáján — tehát minden szereplő kapott egy
színt, ami a színek általános jelentésének többnyire meg-
felel, (rózsaszín = optimista, sárga = irigy, stb.) és ebbe a